

Michiel de Ruyter een echte held

Amsterdam. Op een gure dag stonden aan de kade bij het Scheepvaartmuseum een groep kinderen en wat volwassenen over het water te kijken. Komt hij er al aan? 'Laten we nog even oefenen, jongens', riep een soort ceremoniemeester. 'Zeg mij na: hoezee, hoezee – En nog wat harder graag: hoezee, hoezee, hoezee ...' De aanwezigen raakten echt in de stemming.

Dit alles ter gelegenheid van de opening van

Michiel de Ruyter is terug! de grote zeeheld

In enkele zalen op de bovenverdieping van het Scheepvaartmuseum is te zien waarom Michiel de Ruyter in zijn tijd een beroemdheid was en wat latere eeuwen met die

klank- en lichtgebeuren dat een impressie moet geven van een zeeslag en alle ellende vandien. Op een balk lopen de namen van gesneuvelde voorbij. Er vielen heel veel doden en gewonden door de manier van strijden toen.

Ook De Ruyter zelf stierf op zee. Tijdens de slag bij de Etna (1676) verloor hij zijn een been en een voet. Hij schreef nog een dappere brief naar zijn vrouw in Amsterdam dat het eigenlijk toch wel meeviel, maar is een week later aan de complicaties overleden. Hij werd begraven in een praalgraf in de Nieuwe Kerk in Amsterdam. De sleutel van zijn grafkelder ligt er ook; die is nog steeds in het bezit van zijn nazaten.

Hierna uitgebreid aandacht voor het 'Nachleben'. In de negentiende eeuw kwam de verering opnieuw op gang: De Ruyter was ideaal als de toen zozeer gewenste nationale held. Penningen, prenten, jeugdboeken, schoolplaten, en in de twintigste eeuw posters tijdens wo II.

Bij de tentoonstelling hoort een audiotour en die is ook hard nodig. Men heeft afgezien van iedere vorm van achtergrondinformatie. Alleen de voorwerpen worden kort beschreven. Het komt nogal vreemd over, zo'n uit de tijd getilt onderwerp! Had De Ruyter geen werkgever? Waarom vocht hij tegen Engelsen? Wat deed hij in 's hemelsnaam bij de Etna? Niets over tactiek tijdens een zeeslag en de manier waarop men vocht. Hoe verliep zijn leven voor zijn zestigste? Hij moet toch een soort carrière gemaakt hebben? Wat was het voor iemand?

Als men iets had gedaan om dergelijke vragen in de tentoonstelling op te nemen, was het heldendom van De Ruyter beter uit de verf gekomen.

En alles wat je zelf nog vaag weet van vroeger, vind je niet terug: geen ruzie met Tromp en andere zeehelden, geen groot wiel waaraan hij moest draaien, geen informatie over het feit dat de twintigste eeuwse posters van de NSB waren bijvoorbeeld. Echt museaal op zijn ergst – je hebt je voorwerp en dat is het dan. De basisvormingstoets over de tocht naar Chatham was al informatiever. Maar luister naar de audiotour, dan wordt er meer duidelijk. Hij is er op twee niveau's. Wat korter voor kinderen en wat langer. Maar ook daarbij vroeg ik me af of je de man op deze manier nu wel recht doet. Of in ieder geval het gevoel hebt gekregen, waar het klaarblijkelijk bij het museum om ging: dit was een echte held.

Lesmateriaal bij de tentoonstelling is in de maak. In september komt er een lerareninformatiedag (zie de aankondiging daarvan hiernaast). Ga zelf eens kijken hoe dit onderwerp is in te passen in lessen over de Gouden Eeuw. Vertoon van macht en het gebruiken daarvan hoort immers ook bij het handelsverhaal. Verder ligt er de Amsterdam, waar die tweede pinksterdag een meevarende koopman vertelde over Hollands handelsstromen, en waar voor kinderen/jongeren verschillende programma's te volgen zijn.

Als je Michiel heet of De Ruyter is de toegang gratis.

Kwam Sinterklaas eraan? Op tweede pinksterdag? Nee, het was Michiel de Ruyter die aan wal stapte onder het hoezeegeroep, en een rode loper afliep naar de directeur van het Scheepvaartmuseum en Vice-admiraal J.W. Kelder, Commandant Zeestrijdkrachten, die zo vriendelijk was geweest om te komen kijken naar zijn illustere voorganger. De wel wat te jeugdige De Ruyter, maar goed gelijkend op de portretten door zijn prima geknipte pruik, maakte deel uit van een aantal beoefenaars van living-history, die het publiek al hadden bezig gehouden met gevechten, informatie over de manier waarop zij aan hun voorwerpen en kleding kwamen en met het afschieten van een kanon.

beroeemdheid deden. De tentoonstelling begint in 1666, de Ruyter was toen rond de zestig en luitenant-admiraal-generaal van de vloot. De Vierdaagse Zeeslag, waarin hij de Engelsen enorme schade aanbracht, was zijn eerste grote overwinning. Je betreedt een ruimte met een statige trap: onderaan de orde die hij van Lodewijk XIV kreeg – ook blij met de afgang van Engeland –, bovenaan een staatsieportret. Langs de muren authentieke stukken uit zijn tijd.

De volgende zalen laten zijn andere zeeslagen zien: grote schilderijen van de tocht naar Chatham (1667), de slag bij Solebay (1672), de slag bij Kijkduin (1673). In een donkere zaal tussen de portretten en de zeeslagen een